

DAN MERTA

Prosazování zájmu obyvatel při plánování měst

INICIATIVA ZA NOVOU PRAHU

možný způsob lobbingu za změny politiků v přístupu k rozvoji Prahy

1. je důvod lobbovat více než 20 let po sametové revoluci za architekturu / kam patří Praha na mapě Evropy/tradice a realita
2. česká politika a vize rozvoje našich měst a sídel / architektura jako politikum
3. může občanská společnost změnit přístup politiků ?
4. důvody vzniku Iniciativy za novou Prahu
5. struktura platformy
6. 5 bodů výzvy/cíle iniciativy
7. strategie lobbingu/jednání s politiky napříč politickým spektrem
8. výbor pro územní plán
9. radní pro územní plán Josef Nosek a jeho prohlášení k médiím
10. Tady není developerovo
11. má tato činnost význam ?
kdy se objeví výsledky, objeví se vůbec ?

ZA NOVOU PRAHU

Dosavadní rozvoj Prahy je navzdory všem proklamacím veden převážně krátkodobými a individuálními zájmy části politické reprezentace města. Nejasnosti týkající se přípravy nového územního plánu, vypisování developerských i architektonických soutěží a především rozhodování o změnách využití velkých rozvojových území v nedávné minulosti jsou toho dostatečným důkazem.

Mnohá rozhodnutí se nikdo ani nepokusil obhájit natož srozumitelně vysvětlit. Absence jasně a srozumitelně stanovených pravidel vytváří u Pražanů pocit, že je možné vše a zároveň nic. Tušený či skutečný klientelismus a možné korupční jednání pak vede k letargii a nedůvěře či dokonce principiálnímu odporu občanů vůči záměrům rozvoje města. Výsledkem je namísto moderního a pulsujícího města nezdravý organismus, město nepříteli přátelské pro své obyvatele.

Jsme přesvědčeni, že tuto atmosféru je nutné co nejdříve změnit. Chceme věřit, že počátek nového volebního období je vždy i příležitostí změnit zavedené pořádky a proto navrhuje pražským zastupitelům zaměřit se na následující kroky, které by podle našeho názoru mohly ke zlepšení situace vést:

1) V širší diskusi se zástupci odborné i laické veřejnosti (urbanisté, architekti, památkáři, developeři, zástupci občanských iniciativ, aktivní občané) zhodnotit **dosavadní rozvoj Prahy** mezi roky 1990-2010 s cílem identifikovat nejvíce problematická rozhodnutí. Trvale pěstovat a rozvíjet dialog s širokou veřejností o „jejich“ Praze.

2) Uspořádat **mezinárodní workshopy** a diskuse o strategii rozvoje města za účasti reprezentantů úspěšně se rozvíjejících evropských (většinou i partnerských) měst (Hamburg, Vídeň, Berlín, Kodaň...) s cílem aplikovat maximum použitelných postupů pro budoucí rozvoj Prahy.

3) Ustanovit **nezávislý poradní sbor** ze zástupců odborné veřejnosti s jasně danou kompetencí a funkčním obdobím, který by posuzoval všechny zásadní urbanisticko-architektonické záměry a odborně oponoval koncepční dokumenty.

4) Připravit **systémové změny** v městských organizacích odpovědných za plánování jeho rozvoje tak, aby v jejich čele stáli namísto politicky prověřených manažerů respektovaní odborníci.

5) Pro kontinuitu a udržitelnost dlouhodobého rozvoje města i pro každodenní rozhodování jeho orgánů:

- **ujasnit roli Prahy a její dlouhodobé cíle v evropském i střeoevropském kontextu**, její pozici a podmínky pro naplnění těchto cílů, nevyklízet zbytečně prostor dynamicky se rozvíjejícím střeoevropským městům a využít kulturní a intelektuální potenciál Prahy pro posílení její pozice,
- zpřesnit a dodržovat základní principy rozvoje města v jednotlivých oblastech – velká rozvojová území, dopravní a technická infrastruktura, památková ochrana, limity zastavitelnosti na okraji města apod.,
- stanovit závazné postupy při naplňování těchto záměrů (jako je například vypisování architektonických ideových soutěží na významná území sloužící ke stanovení regulativů a teprve následně území parcelovat pro jednotlivé developery atd.),
- cílevědomě podporovat a rozvíjet kvalitní veřejná prostranství a napomáhat vzniku kvalitní soudobé architektury.

Domníváme se, že jenom srozumitelně definované cíle, jasně stanovená pravidla a kontrola jejich plnění mohou vést k dlouhodobě zdravému rozvoji města. Pouze citlivým přístupem s požadavky nejvyšší kvality a odpovědnosti můžeme propojit staré s novým. Praha patří k nejbohatším regionům Evropy; dokažme tento potenciál využít k tomu, aby Praha byla příkladně se rozvíjejícím moderním evropským městem - podpořme naději na možnou změnu, která by mohla vyvést Prahu ze stávající, dlouhodobě neudržitelné situace.

Richard Biegel – historik umění, jednatel Klubu Za starou Prahu, vysokoškolský pedagog

Jakub Fišer – architekt, člen Dozorčí rady Nadace české architektury

Adam Gebrian – architekt, vysokoškolský pedagog

Pavel Hnilička - architekt

Jan Jehlík - architekt, vysokoškolský pedagog

Eva Jiřičná - architektka

Jan Kasl – architekt, primátor Prahy 1998-2002

Radek Kolařík – architekt, vysokoškolský pedagog, člen správní rady Nadace české architektury

Petr Kratochvíl – teoretik a historik architektury, vysokoškolský pedagog

Petr Lešek – architekt, Projektil Architekti

Zdeněk Lukeš – architekt, historik architektury

Miroslav Masák - architekt, vysokoškolský pedagog

Dan Merta – historik umění, ředitel Galerie Jaroslava Fragnera

Irena Murray-Žantovská – historička architektury, ředitelka sbírek RIBA, Londýn

Jiří Musil – sociolog, vysokoškolský pedagog

Martin Peterka - architekt, místopředseda České komory architektů

Alberto di Stefano – developer, architekt, majitel galerie Futura

Čestmír Suška - sochař

Alena Šrámková - architektka, vysokoškolská pedagožka

Yvette Vašourková – architektka, Centrum pro střeoevropskou architekturu

Maxim Velčovský – designér,

Josef Vomáčka – publicista, galerista

Zdeněk Zavřel - architekt, děkan fakulty architektury ČVUT

Antonín Žižkovský - dopravní inženýr

a

Hana Hegerová

Vídeňská architektonická deklarace

1. Úvod

Vídeňská „Architektonická deklarace“ byla vydána na podnět radního Schickera pod záštitou MA 19 – Architektura a tvorbu města.

V deklaraci je dokumentován postoj Vídně k důležitým oblastem architektury, plánování a stavby.

2. Cíle

Hlavními zásadami města Vídně jsou:

Kvalita plánování a stavby

Transparentnost zásad, cílu a postupů

Ochota diskutovat

3. Úloha

Role architektury je pro kvalitu života ve městě, jeho lokální atmosféru a vnější vzhled nedocenitelná. Je společensko-politickým úkolem velkých rozměrů a předjímá kreativně společenský rozvoj v inovačních řešeních, jako je dlohodobé jmění nebo vizionářský manifest. K cílům a úkolům architektonické politiky a zároveň i města proto patří:

4. Úloha

Vytvořit rámcové podmínky pro kvalitu budování

Využití prostoru, který nástroje plánování a stavební řád nabízejí

Postarat se o zdokonalování nástrojů

Ukázat ve vlastní oblasti působení příkladnou architekturu

5. Závěr

Podstatné pro další vývoj kvality architektury je však také reflexe a dialog. A právě proto se veřejná diskuze o nových projektech stává znakem města, které má plány do budoucna a hlubokou historickou stavební podstatu,.

6. Závěr

Využita a podporována musí být zároveň i kreativita mladých architektů a architektek. Vídeň má v porovnání s jinými městy neobvykle velkou, vitální a rozvrstvenou mladou architektonickou scénu. S výstavou „Yo.V.A.“ nabízí nyní město Vídeň mladým vídeňským architektům prostor pro představení svých inovativních realizací, nápadů a konceptů. Toto je jen jedno z opatření, které slouží k prosazení Architektonické deklarace.

7. Závěr

Vídeňská bytová výstavba je laboratoří pro rozvoj architektury. Inovativní projekty a vysoce hodnotná architektonická řešení v bytové výstavbě přispěly k vytvoření dobré pověsti vídeňské architektury na mezinárodní úrovni. Zároveň je bytová výstavba důležitým nositelem urbanistického rozvoje. Význam architektury zde překračuje samotný obytný objekt. Bytová výstavba má přispět k rozvoji atraktivních, smíšeně používaných nových městských částí a k sociálně, funkčně a esteticky zodpovědné obnově města. Toto vyžaduje citlivé a kreativní zacházení s kontextualními aspekty, se soukromým, poloveřejným a veřejným prostorem a městským prostorem jako prostorem vnímání a komunikace.

Infrastruktura vyžaduje kvalitu tvorby

Velkou částí objemu výstavby představuje inženýrská stavba. Jejími objekty a strukturami je podstatně utvářen jak obraz města tak i optický dopad a využitelnost městského prostoru. Nemají jen funkční, nýbrž také i dlouhotrvající estetický účinek. A právě z tohoto důvodu musí být inženýrské stavby posuzovány zásadně skrze kritéria architektury a zároveň rovnocenně zohledňovat funkcionalitu, upotřebitelnost, hospodárnost a estetiku.

8. Závěr

Veřejný prostor, zelená a volná prostranství vyžadují senzibilní uspořádání

Veřejný prostor tvoří páteř a síť urbanistického rozvoje. Jeho atraktivita, otevřenost pro všechny a jeho uživatelská hodnota přispívají bezpochyby k dalšímu rozvoji sociální městské společnosti. Architektuře je zde připisována důležitá úloha jako je kvalita staveb a společenský obraz. Toto sahá přes tvůrčí ztvárnění infrastruktury, užité plochy a jejich design, zacházení s „dočasnou architekturou“, zvýšení atraktivity ulic, náměstí, center, parků k vytvoření prostoru vnímání a komunikace v nově plánovaných městských částech. Zelené plochy a volná prostranství mají úzce funkční, sociální, ekologický a estetický vztah k zastavěnému městskému prostoru. Krajinné architektuře a plánování volných prostranství by se mělo dostávat stejné důležitosti jako plánování a rozvoji zastavěného prostoru.

9. Závěr

Architektonická a urbanistická kvalita spojuje staré a nové.

Městská kvalita Vídně je určována spojením lokálních identit, historických existencí a novou architekturou. Bohaté urbanistické a stavebně umělecké **základy** které představují podstatný faktor, jak pro mezinárodní respekt, tak pro kvalitu života ve Vídni a její identitu, musí být senzitivně interpretovány, avšak neměli by skončit jako pouhé „památky“. Se zachováním kvalitní stavební **podstaty**, která pomáhá vytvářet identitu, a skrze ní pak ovlivněného obrazu města by mělo být zásadou umožnit zároveň i novou, perspektivní architekturu. Nově nastolená architektura a zásahy, které ovlivňují vzhled města, musejí být vysoké kvality.

10. Závěr

Veřejné budovy musejí být příkladem architektonické kvality. Jako výrazu postoje města připadá veřejným budovám zvláštní význam. Právě ony umožňují velkému počtu uživatelů každodenní styk s architekturou a jsou tím pádem „nositelem reklamy“ architektonické kvality. Mnoho veřejných investic – v oblasti kultury, vzdělávání, sociálních věcí, zdravotnictví, ale také v infrastruktuře – je spojeno s architekturou. Město a všichni jeho aktéři mají tak povinnost věnovat vysokou pozornost umělecké kvalitě jejich vlastních projektů.

11. Závěr

Soutěže slouží pro kvalitu a transparentnost. Centrálním nástrojem k zajištění kvality a transparentnosti v plánování je veřejná soutěž. Kromě vysoké kvality výběrového řízení a jeho provedení je také nezbytné zajištění realizace výsledků soutěže na vysoké úrovni. Tyto pravidla by ale neměla platit jen pro výběrové řízení zadaných městem Vídní. I soukromí investoři by meli být motivováni k provádění podobných soutěží a podporování při realizaci svých cílů.

12. Závěr

Projekty investorů musí odpovídat urbanistickým nárokům. V oblasti rozvoje města získávají významu tzv. „soft“ faktory, ke kterým patří prominentní architektura. Krátkodobý ekonomický tlak nesmí vést k tomu, že zastavěný prostor, který má dlouhodobý význam pro pro městský prostor a obraz města, bude vystavěn v malé a nebo vůbec žádné architektonické kvalitě. Patří k předním zájmům města, aby vysoce hodnotná investiční architektura využila potenciálu daného místa, aby zajistila prostorové kvality a přispěla dlouhodobějšímu plodnému urbanistickému vývoji.

Abeceda pro Prahu

A Architektura
B Bydlení
C Cyklisté / Cyklistika
D Doprava
E Energie / Ekologie
F Flora
G Garáže, parkování

H Hotely
I Informace a iniciativa
J Jedinečnost
K Kultura
L Letiště
M Městská krajina a parter
N Nádraží

O Obyvatelé
P Památky, historie
Q Quo vadis, Praho?
R Regulace
S Senioři a sociálně slabí
Š Školství
T Turisté / Turistický ruch

U Urbanismus
V Vltava / Voda
W Weekend
X XXX město
Y Yak?
Z Zábava a volný čas

A

B

C

D

E

F

G

H

I

O projektu

Praha potřebuje veřejnou diskuzi o problémech, které ji tíží. Proto jsme se sestavili tuto "Abecedu" témat – otázek, na které můžete odpovědět i Vy. Stačí si vybrat některé z témat a vyjádřit svůj názor nebo komentovat kritické teze, které jsme předběžně ke každému tématu připojili sami. Vaše podněty využijeme při zpracování konečné verze "Abecedy problémů Prahy", kterou předáme představitelům města.

Mluvíci iniciativy Za novou Prahu:

Jakub Fišer
Dan Merta
Josef Vomáčka

Další odkazy

Stavbaweb – Za novou Prahu
Galerie Jaroslava Fragnera
Facebook

Občanské sdružení Tady není developerovo si Vás dovoluje pozvat na

veřejnou debatu o Nákladovém nádraží Žižkov,

která se uskuteční v pondělí 28. března od 13:30 do 17:30
v kině Aero, Biskupcova 31, Praha 3.

Debatu bude moderovat Jakub Železný.

Program:

13:30 – 13:40 Úvodní slovo organizátora

13:40 – 14:50 Panel I. – Historie, dopravní řešení a širší vztahy Nákladového nádraží Žižkov

14:50 - 15:10 Přestávka, prostor pro dotazy novinářů

15:10 - 16:20 Panel II. - Urbanismus, developerské projekty, využití budov Nákladového nádraží Žižkov

16:20 - 16:30 Přestávka

16:30 - 17:30 Diskuse

Potvrzení panelisté:

Ing. Leoš Anderle, ředitel developementu Sekyra Group, a.s.

Ing. arch. Jan Aulík, architekt, vedoucí ateliéru na FA ČVUT

T

PhDr. Richard Biegel Ph.D, jednatel Klubu za starou Prahu, ÚDU FF UK

Ing. arch. Otto Dvořák, Discovery a.s

PhDr. Benjamin Fragner, ředitel VCPD FA ČVUT

Ing. Vladislava Hujová, Starostka Městské části Praha 3

Ing. arch. Zdeněk Lukeš, historik architektury

Ing. Milan Matzenauer, člen představenstva a náměstek generálního ředitele pro správu majetku ČD

Ing. arch. Petr Preininger, architekt a urbanista, specialista na dopravní řešení

Ing.arch. Jan Sedlák, urbanista, vedoucí ateliéru FA ČVUT

prof. Rostislav Švácha, Ústav dějin umění AV ČR, AVU, FF UP

zástupce Útvaru rozvoje hl. města Prahy

Součástí projektu je i **výstava věnovaná Nákladovému nádraží Žižkov**, která bude probíhat **od 27. 3.** v kavárně kina Aero. Budou zde mimo jiné vystaveny developerské projekty a práce studentů na téma využití Nákladového nádraží Žižkov.

Registrace: Tomáš Mikeska, mob. 777 012 248, e-mail: t.mikeska@ied.cz

Těšíme se na Vaši návštěvu!
www.tadynenideveloperovo.cz

Nové využití Nákladového nádraží Žižkov

29. září 2011

odpolední workshop za účasti vyzvaných osobností:

PhDr. Benjamin Fragner – úvodní slovo, úvod do problematiky

Mgr. Lukáš Beran – historie objektu

Ing.arch. Jan Aulík – pohled pedagoga, osobní zkušenost s řešením tématu

Ing.arch. Jan Sedlák – pohled urbanisty

prof. PhDr. Pavel Kalina, CSc. – pohled historika architektury

20. října 2011

celodenní workshop

14. listopadu 2011

celodenní workshop

Výzkumné centrum průmyslového dědictví FA ČVUT a Galerie Jaroslava Fragnera vyhlašují workshop na téma nového využití Nákladového nádraží Žižkov, jako reflexi současné veřejné diskuse na téma **demolice**, či **zachování** tohoto výjimečného objektu průmyslové funkcionalistické architektury. Důvodem uskutečnění workshopu je především aktuálnost této debaty při stupňujícím se tlaku na demolici stavby. Ta je v případě, že nedojde k prohlášení nádraží za **kulturní památku** více než pravděpodobná. Tento workshop tak může být jednou z **posledních příležitostí** k vyjádření názoru na dané téma.

K účasti zveme studenty i čerstvé absolventy architektonických, stavebních i jiných souvisejících oborů.

Téma je paralelně vypsané v těchto ateliérech:

FA ČVUT

prof. Ing. arch. Akad. arch. Václav Girs

doc. Ing. arch. Karel Fořt, CSc.

doc. Ing. arch. Petr Suske, Csc.

Fsv

prof. Ing. arch. Tomáš Šenberger

<http://vcpd.cvut.cz>

<http://www.industrialnistory.cz>

Děkuji za pozornost